

КОГНІТИВНО-СЕМАНТИЧНИЙ СТАТУС ОНІМІВ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Стаття присвячена вивченню когнітивно-семантичної природи онімної лексики, в якій обговорюється складна і досі не розв'язана проблема значення онімів. Спираючись на результати попередніх досліджень у цій сфері, у статті обстоюється екстралінгвістичне (енциклопедичне) значення власного імені, що включає фактор його широкого вживання, про яке заявляють представники когнітивної семантики, на відміну від прихильників структурної семантики.

Ключові слова: когнітивно-семантична природа, онімна лексика, екстра-лінгвістичне значення, власне ім'я.

Швец А.И. Когнитивно-семантический статус онимов в современной лингвистике. *Статья посвящена изучению когнитивно-семантической природы онимной лексики, в которой обсуждается сложная и до сих пор не решенная проблема значения онимов. Опираясь на результаты предыдущих исследований в этой сфере, в статье обосновывается экстралингвистическое (энциклопедическое) значение имени собственного, включающее фактор его широкого употребления, о котором заявляют представители когнитивной семантики, в отличие от сторонников структурной семантики.*

Ключевые слова: когнитивно-семантическая природа, онимная лексика, экстралингвистическое значение, имя собственное.

Shvets A.I. Cognitive and Semantic Status of Onim Lexicon in Modern Linguistics. *The article deals with the study of cognitive and semantic nature of onim lexicon, in which the complicated and unsolved issue of an onim meaning has been described. Due to the results of the previous researches, the article deals with the extralinguistic (encyclopedic) proper name meaning including the factor of its widespread usage approved by the representatives of cognitive semantics in comparison to the researches of structural semantics.*

The article suggests an attempt to expose the ontological nature of proper names from the position of cognitive and anthropocentric approaches. All the linguistic phenomena have been assessed in the following way: they do not reflect the world in the native speakers' mind but interpret it through the depth of their background knowledge as well as cognitive abilities. The proper names have been explained from these positions and defined as compact microtext of cognitive and semantic nature consisting of mythological, ethnological, historical, social and other information realised in the frames of wide context. In this case, it reveals the potential meanings embodied in the inner and outer forms of these new creations.

Key words: cognitive and semantic nature, onim lexicon, extralinguistic meaning, proper name.

Сучасна ономастична наука, попри її потужну фундаментальну традицію вивчення, яка характеризується різновекторністю аспектів і численними класифікаціями онімної лексики, продовжує залишатись невичерпним напрямом розвитку лінгвістики загалом, враховуючи нові сьогоденні її тенденції і принципи аналізу мовних явищ. З огляду на оновлені погляди дослідників у царині ономастики (І. Заваринська, О. Карпенко, М. Лебедев, В. Ніконов, Н. Подольська, В. Слабоуз та ін.), коли, за словами О. Карпенко,

“змінюється не лише аспект, а й сам предмет ономастичного дослідження” [8], увага науковців змістилася від проблеми пізнання власних назв на з’ясування реалізації цього пізнання, тобто на розкриття природи механізмів пізнання власних назв [там само]. Такий поворот дослідницьких спостережень над онімами пов’язує подальше їхнє осмислення через питання формування структури ментального лексикону, а відтак, через дискусію навколо одвічної проблеми мотивованості мовного знака, коріння якої сягають античних теорій філософів про природу імен і яка неодноразово коментувалася у численних працях, присвячених різним питанням ономастики.

Не оминула його і дослідниця І. Заваринська, покликаючись на коментар якої, нагадаємо, що “питання про природу і значення власного імені, його функції і зв’язок з поняттям співвідноситься з осмисленням форми і змісту мовних знаків, тому цією проблемою займалися ще представники античної філософії. Передусім, їх цікавила проблема правильності імен. Грецькі софісти зазначали, що ім’я довільне, а розуміння між людьми засноване на договорі, в якому і закладена правильність імен. На відміну від софістів, Геракліт і його послідовники вважали, що існує природна безумовна відповідність імен речам [7, 13].

У зв’язку з цим нагадаємо вкотре неодноразово витлумачуваний різними дослідниками діалог Платона “Кратил”, де представлено дискусію між Сократом, Кратилом і Гермогеном навколо природи іменування та принципів моделювання [16, 613 - 681]. Під час цієї дискусії простежуються такі найважливіші питання сучасної теорії номінації і акту, що їй передують, – мотивації, як 1) установлення відношення імені й речі і 2) основні правила моделювання цих відношень або так звані етимології. Можемо говорити, що вже у діалозі “Кратил” наявні своєрідні уявлення про мотивування імен і подані зразки їх тлумачення.

Стисло нагадавши суть античної дискусії, як й інші дослідники, можемо підсумувати, що “античний етап не мав на меті ґрунтовне опрацювання назвотворчого процесу, як і подальші часи Середньовіччя, коли домінування церкви і схоластики не сприяли утвердженню нових поглядів на природу номінації. Проте згодом (особливо в XVII – XIX ст.) інтерес до онімів актуалізувався знову у працях західноєвропейських учених (А. Гардінер, Т. Гоббс, Г. Лейбніц, Дж. С. Мілль та ін.)” [Цит. за пр. : 11, 682].

Щодо безпосередньо природи власних імен, то О. Суперанська у своїй роботі “Общая теория имени собственного, 2007” цитує філософ-позитивіста Б. Рассела, який запитує: “Чи можна виразити все наше емпіричне знання мовою, що не містить власних імен?” і відповідає – ні” [Цит. за пр. : 22, 55-56].

Не вдаючись глибоко у філософську сторону цієї глибокої проблеми, бо це не є завданням розвідки, лише зауважимо, що власні імена як і загальні, за спостереженнями О. Кубрякової, були предметом уваги вчених із найдавніших часів і на Сході, і на Заході, а наука про перші, тобто ономастика як розділ мовознавства, набула статусу самостійної лише у 30-і роки XIX століття [11, 682].

Метою статті є розкриття когнітивно-семантичної природи онімів на сучасному етапі розвитку ономастики.

Завдання:

– прокоментувати систематизовані наукові погляди ономастів щодо семантичного статусу власних імен, наявні у працях, присвячених цій проблематиці;

– обґрунтувати екстралінгвістичну природу семантики онімів, пов'язану з когнітивними здібностями людини ідентифікувати предмети навколишнього світу, іменовані власними іменами.

В ономастиці як науці домінує лінгвістичний компонент, бо інформацію про кожне ім'я можна здобути за допомогою мовних засобів її розкриття [9, 177]. Утім, специфіка ономастики полягає в її тісних зв'язках із етнографічним, історичним, географічним, соціологічним, літературознавчим тощо аспектами у вивченні онімної лексики, які допомагають лінгвістові класифікувати іменовані об'єкти і визначити традиції, пов'язані з їхнім ім'ям [9, 177].

Такі зв'язки ономастики свідчать про те, що вона пов'язана з усіма сферами людського життя й діяльності. Скрізь, де потрібна ідентифікація або індивідуалізація об'єкта, людина вживає власні імена як найбільш зручний спосіб його виділення [12, 473]. І основну проблему в цьому становить і досі не вичерпана дискусія навколо семантики оніма, у процесі обговорення якої дослідники розділились за різними позиціями, крайніми з яких є дві: 1) ті, хто обстоюють семантику і ширше – смисл оніма, представляючи для цього різні аргументи, і 2) ті, хто скептично ставиться до її визнання.

Відтак, у ХХ столітті закладене у природі власних назв протиріччя між їх властивостями як одиниць системи і розширенням семантики у процесі функціонування об'єктивно активно підтримувало обидві протилежні, однаковою мірою обґрунтовані теорії, які сформувалися як наслідок цих двох дискусій: *семантичної* та *асемантичної* щодо онтологічної суті оніма.

Синтез думок і поглядів з приводу семантики оніма наводить у своїй статті дослідниця В.В. Слабоуз, яка так і називається "Теоретичні та історичні передумови дослідження проблеми лексичного значення власних назв" [19, 80-84; 20], в якій зібрано й узагальнено наявні в ономастиці сьогодення дискусії з цього приводу.

Не ставлячи за мету вкотре аналізувати детально позиції усіх учених, наведемо спостереження В.В. Слабоуз [19, 80-84; 20], яка зазначає, що "одноставно приймаючи за визначальну індивідуалізуючу функцію онімів, у науці все ще триває полеміка між прихильниками *концепції асемантичності онімів* (Н. Арутюнова, О. Ахманова, Ж. Вандрієс, А. Гардінер, Л. Єльмслев, О. Реформатський, О. Функе, Дж. Х'юсон) та їхніми опонентами, які *наділяють оніми багатшим порівняно з загальними назвами значенням* (М. Бреаль, Х. Джозеф, О. Єсперсен, Є. Курилович, Б. Рассел, Х. Серенсен, Г. Фреге), а також тими, хто займає помірковану позицію, пропонуючи компромісне вирішення проблеми – визнання *наявності в онімі мовленнєвого значення за відсутності мовного значення* (В. Болотов, Л. Вайсгербер, М. Нікітін, Дж. Серл, О. Суперанська).

В. В. Слабоуз також виділяє окремо тих мовознавців, які розвивають тезу про повноправний, хоча й специфічний, мовний статус власних імен (Д. Єрмолович, В. Калінкін, С. Кацнельсон, Ю. Карпенко, Н. Комлев, В. Ніконов, Є. Отін, Л. Ступін) [Цит. за пр.: 19, 80-84; 20].

Проте, у рамках самої семантичної теорії, пов'язаної з ідеями Л. Вітгенштейна, однозначного визнання семантики власного імені теж немає. Навіть Л. Вітгенштейн говорив про семантику власного імені лише тоді, коли в ній синтезовані диференційні ознаки індивіда, які можуть змінюватися при переході імені до іншого носія, адже лише вживання слова в мовній грі надає йому значення [3].

Бурхлива дискусія навколо обговорення цих проблем розпочалася з розвитком семіотики (І. Бодуен де Куртене, Р. Павіленіс, Ч. Пірс, Ф. Соссюр та ін.). Свого часу ще І. О. Бодуен де Куртене започаткував фоносемантичний аспект дослідження власного імені. На його думку, “звукова матерія володіє не тільки певною символікою звуків (змістовністю), а й створює певний тон, який підкреслює зміст імені. Те, як ім'я сприймається на слух і які при цьому викликає асоціації, є навіть важливішим за семантику імені, яка в більшості випадків практично не враховується” [1, 330]. Ці думки ученого стали підґрунтям нового більш широкого погляду на семантику онімів – когнітивного, який був уже закладений у працях тих мовознавців, що є прихильниками семантичної природи власного імені.

Питання про те, як ім'я виконує свою функцію індивідуалізації індивіда у всіх можливих світах, в аналітичній філософії мови вирішували шляхом залучення поняття “ідентифікувальної дескрипції”. Суть принципу ідентифікувальних дескрипцій полягає в тому, що значення власного імені зумовлено дескрипціями, і знання дескрипцій забезпечує можливість виділення базисного індивіда – референта власного імені. І всі дослідники цитують Г. Фреге, який на прикладі імен давньогрецьких філософів показував, як працює процедура ідентифікувальної дескрипції. Як зазначає М. Лебедев, розпізнавання людини на ім'я Цицерон досягається за умови знання дескрипцій “великий оратор” і “Житель Давнього Риму” [13, 113].

Безпосередньо робіт, в яких за власними іменами визнається постійне значення, є чимало (див. вище), але переважно всі дослідники, за спостереженнями М. Лебедева, коментують погляд С. Кріпке, який уважає, що власне ім'я пов'язане з першоносієм і збережене в різних можливих світах, в яких цей індивід існує [10, 346]. Він називає власні імена статичними десигнаторами [13, 113].

Тлумачення власних імен як жорстких десигнатів узгоджується із механізмами референції. При цьому С. Кріпке зазначає, що референція здійснюється без опори на знання суттєвих характеристик об'єктів, а внаслідок установлення й збереження “причинного ланцюга”, який іде від першого використання імені (так званої “ситуації хрещення об'єкта”) до всіх подальших використань, причому поява і закріплення референції відбувається в ситуаціях “хрещення” на основі упізнання людиною якої-небудь випадкової, а несуттєвої, ознаки позначуваного об'єкта [10, 346].

Утім, дескриптивний зміст, який пов'язаний з ім'ям, не є значенням імені в його буквальному смислі (так як його витлумачують структурні семантики); він використовується, скоріше, щоб установити референцію імені. Дескрипції спрацьовують лише тоді, коли людина попередньо володіє деякими знаннями про позначений об'єкт. Припускаємо, що саме про такі знання йшлося у дискусіях представників когнітивної семантики, коли вони обговорювали проблему значення загалом.

А тому, якщо говорити про когнітивний підхід до витлумачення природи лексичного значення слів, а не лише значення власних назв, то його розробники (М. Болдирев, Дж. Лакофф, Е. Рош та ін.) докорінно змінили традиційний погляд структурних семантиків (згадаймо позицію Л. Блумфілда) і зосередилися на вивченні культурної мотивації та енциклопедизмі лексичного значення [2, 3]. На думку Р. Васька [2, 3], який цитує А. Вежицьку, "лексичне значення є ментальною сутністю, яка отримує своє власне буття тільки в людській свідомості; воно входить як складова частина до структури знання про навколишній світ, із чим і пов'язаний його енциклопедичний характер" [26, 16]. Дослідити семантику слова для прихильників когнітивної семантики – означає, насамперед, описати еталонний ментальний образ, сформований у свідомості людини, який відповідає слову, а не лише позначити межі денотації [2, 3]. Припускаємо, що цей погляд є коректним і для інтерпретації семантики власного імені, яку не можна зводити суто до його характеристик, а слід розглядати в більш широкому енциклопедичному контексті, тобто варто говорити не про власне значення оніма, а про його референційний смисл.

З огляду на таку постановку проблеми звернімося до класичної праці Р. Павіленіса "Проблема смысла, 1988", в якій обговорюється перспективна і важлива ідея, пов'язана з розробкою теорії смислу як теорії побудови і функціонування концептуальних систем. Автор шукає відповідь на питання, чи мають власні імена смисл, за допомогою послідовного розгляду різних підходів до цього питання, спираючись на теорії Г. Фреге (зокрема на роботу "Смысл и денотат") і Б. Рассела.

У роздумах Б. Рассела, який дискутує з Г. Фреге, власне ім'я постає символом, що прямо позначає індивіда, який є його значенням і має це значення сам по собі, незалежно від значень всіх інших слів [15, 123]. У такому розумінні власні імена наближені до вказівних займенників.

Г. Фреге вважає, що імена виконують функцію вказівки завдяки своєму смислу [24, 56-78], а іменування завжди передбачає опис (дескрипції) об'єкта, до якого воно належить [24, 122-123]. Зокрема, учений зазначає, що знак (слово, словосполучення або графічний символ) може уявлятися не лише у зв'язку з позначеним, тобто з тим, що можна було б назвати денотатом знака, а й у зв'язку з тим, що хочеться назвати смислом знака; смисл знака – це те, що відображає спосіб представлення позначеного даним знаком. Зі сказаного випливає, що під знаком (або ім'ям) варто розуміти будь-яке позначення, яке виконує роль власного імені; денотатом знака є певна річ (у самому широкому смислі слова), а не поняття або відношення [24, 352-379.]. Щоб зрозуміти смисл власних імен, потрібно лише достатньою

мірою володіти відповідною мовою або знати сукупність позначень, до якої належить це ім'я ... [там само]

Теорія ідентифікувальних дескрипцій Г. Фреге Б. Рассела дала змогу дійти висновку, що різні носії мови використовують власну назву в різних смислах, хоча і з тією ж референцією, при цьому відмінності у властивостях, які можуть асоціюватися з іменами, породжують різні ідіолекти. Відтак, у цій теорії звичайні власні назви представлені як ідіолектні одиниці, смисл яких залежить від пов'язаних з ними індивідуальних "ідентифікувальних дескрипцій", а не від єдиного смислу, який визнає все суспільство.

Аналізуючи дискусію між різними представниками семіотики, Р. Павіленіс пише, що власні імена як засіб фіксації певних об'єктів і суб'єктів співвідносяться з об'єктами концептів, і через вказівку на них характеризуються ідеальною у плані прагматики властивістю. При цьому учений переконаний, що підходити до вирішення проблеми семантики власного імені слід із урахуванням різних його дескрипцій, бо фіксація референта іменем в багатьох випадках є більш важливою, ніж вираження суто смислу, наданого імені носієм мови [15, 178].

Іншими словами, імена об'єднують різний пізнавальний досвід носіїв мови. Уважаємо, що ця теза якнайкраще пояснює механізм когнітивно-семантичної природи онімної лексики.

У роботі Джона Серла "*Proper Names*" автор дає свою відповідь на питання, чи володіють власні імена смислом, залежно від того, що розуміти під поняттям смисл: всі специфічні (індивідуальні) характеристики об'єкта або тільки його логічні характеристики, які втілюються в номенклатурному слові, що називає клас об'єктів на зразок річка, гора, людина і т. ін. У першому випадку Д. Серл дає негативну відповідь, в другому – позитивну [25, 170].

Подібну думку, але згодом висловлював і М. В. Горбаневський, аналізуючи способи, за допомогою яких загальні й власні імена реалізують свій зв'язок з поняттями: "Кожне ім'я пов'язане з родовим поняттям (напр., міста та назви міст, річки та назви річок і т.ін.), без зв'язку з яким воно не може функціонувати. У здатності передавати цей зв'язок – основне значення будь-якого слова, у тому числі – й власного імені" [6, 70].

Суперечка навколо цього питання триває і донині як частина більшої фундаментальної проблеми сутності мовного значення, але уже з позицій когнітивної лінгвістики. Узагальнимо окремі теоретичні положення ономастів, які є засадничими і відправними у продовженні розробки цієї проблеми.

Роздуми ономастів про те, чи має власне ім'я значення? наявні у дослідженнях з ономастики різних часів. Свого часу О. Суперанська ставилася, скоріше, скептично до визнання семантики власного імені, говорячи про те, що "воно не пов'язане безпосередньо з поняттям і не має на рівні мови чіткої й однозначної конотації" [22, 324]. Тимчасом у найсучасніших працях В. Ніконова йдеться про те, що "власні імена утворюють у мові особливу підсистему, де загальнономовні закони підлягають трансформації" [14, 6].

Більш поміркованим (хоча і дещо звуженим) є погляд В. Гака, викладений у словниковій статті в "Лінгвістичному енциклопедичному словнику",

який пише, що деякі дослідники пов'язують лексичне значення тільки з основними частинами мови, заперечуючи його наявність у власних імен, службових слів, вигуків. Проте, будь-яке слово володіє лексичним значенням, відмінність полягає лише у способі його реалізації, у ступені самостійності тощо. Імена власні теж мають елементи сигніфікативної сторони значення, адже підводять одиничний об'єкт під певний клас об'єктів [4, 262].

Долучившись до обговорення проблеми семантики оніма, припускаємо, що її слід розглядати у площині теорії референції і пов'язувати з поняттям інформації оніма, яку можна декодувати в умовах залучення широких фонових (енциклопедичних) знань носіїв мови.

Ця ідея не є новою, вона поступово в певний спосіб викристалізувалася в ономастичних працях дослідників різних поколінь, однією з яких є теорія "більшого значення", розроблювана свого часу О. Есперсеном, Х. Серенсеном та ін. Представники такої ідеї аналізували не мовне, а мовленнєве значення власного імені. Визначальним фактором для встановлення значення власної назви вони пропонували обирати контекст. За словами Отто Есперсена, "імена власні (у тому вигляді, як вони реально вживаються) містять найбільшу кількість ідентифікувальних ознак називаного об'єкта" [5, 72].

Опоненти ж цієї теорії у 70-80-і рр. розцінювали такий підхід як підміну власне мовного значення енциклопедичним (поняття, введене В. Болотовим): "Все те нескінченне багатство значення, яке приписують власним іменам, належить ним не як словам, а стосується тих об'єктів, які вони називають, що і становить енциклопедичну інформацію цих імен" [23, 11]. Але визнання енциклопедичного значення власних назв стає дедалі більш популярним. Так, у словниковій статті "Онимическая семантика // Словарь русской ономастической терминологии, 1988", автором якої є Н. Подольська, йдеться про "екстралінгвістичне значення власного імені, що включає фактор його широкого вживання, інформацію, яку воно містить, виконувани специфічні ономастичні функції і стилістичну та естетичну значимість (у мові) та інші компоненти" [18, 93].

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що висловлена думка про онтологічну природу власних імен відповідає когнітивно-антропоцентричному вектору розвитку лінгвістики загалом та оновленим поглядам на витлумачення багатьох мовних явищ, які не просто дзеркально відображають світ у свідомості носіїв мов, а інтерпретують його з огляду на широту їхніх фонових знань, пізнавальних здібностей тощо. Власні назви витлумачуємо також із цих позицій і розглядаємо як згорнуті мікротексти когнітивно-семантичної природи, що містять міфологічну, етнокультурну, історичну, соціальну тощо інформацію, яка актуалізується в умовах широкого контексту, розкриваючи свої потенційні смисли, закладені у внутрішній і зовнішній формі цих утворень.

Перспективами подальших досліджень є систематизація різноманітних класифікацій онімної лексики з огляду на її когнітивно-семантичну природу.

Список літератури

1. Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию: В 2 т. / Иван Александрович Бодуэн де Куртенэ. – М. : Наука, 1963. – 391 с.
2. Васько Р. В. Переорієнтація семантичного навантаження латинських найменувань об'єктів, предметів, понять у романських мовах / Роман Володимирович Васько // Проблеми зіставної семантики : [збірник наукових статей] / [відп. ред. А. В. Корольова]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – Вип. 11. – С. 3–8.
3. Витгенштейн Л. Философские исследования / Людвиг Витгенштейн // Философские работы. – Ч. 1. – М. : Гнозис, 1994. – 520 с.
4. Гак В.Г. Лексическое значение слова / Владимир Григорьевич Гак // Лингвистический энциклопедический словарь. – М. : Сов. Энциклопедия, 1990. – 688 с.
5. Есперсен О. Философия грамматики / Отто Есперсен. – М. : Изд-во иностр. лит., 1958. – 404 с.
6. Горбаневский. М.В. К проблеме семантики имени собственного / Михаил Викторович Горбаневский // Лингвистическая семантика и логика: [Сб. науч. тр.]. – М. : УДН, 1983. – С. 68-81.
7. Заваринська І. Ф. Лінгвокультурна мотивація фразеологізмів з онімним компонентом в англійській, польській та українській мовах : дис... канд. філ. наук : 10.02.17 / Заваринська Ірина Федорівна. – Київ, 2010. – 230 с.
8. Карпенко О. Ю. Проблематика когнітивної ономастики : [монографія] / Олена Юрїївна Карпенко. – Одеса : Астропринт, 2006. – 325 с.
9. Котелова Н.З. Значение слова и его сочетаемость / Н.З. Котелова. – Л. : Наука, 1975. – 164 с.
10. Крипке С. Тождество и необходимость // Новое в зарубежной лингвистике / Сол Крипке. – М., 1982. – Вып. XIII. – С. 340-376.
11. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений : семантика производного слова / Елена Самойловна Кубрякова. – М. : Наука, 1981 – 200 с.
12. Лакофф Д. Метафоры, которыми мы живём [Электронный ресурс] / Дж. Лакофф, М. Джонсон. – Режим доступа: http://www.metaphor.narod.ru/lacoff_main.htm.
13. Лебедев М. В. Стабильность языкового значения / М.В. Лебедев. – М. : Эдиториал УРСС, 1998. – 168 с.
14. Никонов В.А. Ищем имя Текст / Владимир Андреевич Никонов. – М. : Советская Россия, 1988. – 128 с.
15. Павиленис Р.И. Проблема смысла : Современный логико-философский анализ языка / Роландас Ионович Павиленис. – М. : Мысль, 1983. – 286 с.
16. Платон. Кратил // Собрание сочинений в 4 т.; общ. ред. А.Ф. Лосева и др.; авт. вступит. статьи А.Ф. Лосев; примеч. А.А. Тахо-Годи; пер. с древнегреч.] / Платон. – М. : Мысль, 1990. – (Философское наследие). – Т.1. – С.613 - 681.
17. Пирс Ч. С. Избранные философские произведения / Чарльз Спарк Пирс: пер. с англ. К. Голубович, К. Чухрукидзе, Т. Дмитриев. – М. : Логос, 2000. – 448 с.
18. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии / Подольская Наталья Владимировна. – М. : Наука, 1988. – 192 с.
19. Слабоуз В. В. Теоретичні та історичні передумови дослідження проблеми лексичного значення власних назв // Science and Education a New Dimension. Philology, II (7), Issue : 34, 2014. – 105 с. Режим доступа : http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/slabouz_v.v_theoretical_and_historical_premises_of_the_research_of_the_problem_of_lexical_meaning_of_proper_names.pdf
20. Слабоуз В. В. Власні назви як об'єкт ономаграфії у теоретичному та прикладному аспектах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.15 “Загальне мовознавство” / Слабоуз Вікторія Василівна. – Одеса, 2015. – 18 с.
21. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / Фердинанд де Соссюр [пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко]. — К. : Основи, 1998. — 324 с.
22. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного / Суперанская Александра Васильевна. – М. : Наука, 1973. – 366 с.
23. Суперанская А.В. Языковые и внеязыковые ассоциации собственных имен / Суперанская Александра Васильевна // Антропонимика : [Сб. науч. тр.]. – М., 1970. – С. 7-17.

24. Фреге Г. Смысл и денотат / Фреге Готлоб // Семиотика и информатика. Opera selecta : [Сб. науч. статей]. — М., 1997. — № 35. — С. 352-379.
25. Serl John R. Proper Names / J.R. Serl // Speech Acts : An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge University Press, 1969. — 398 p.
26. Wierzbicka A. Cross-Cultural Pragmatics. The Semantics of Human Interaction / Anna Wierzbicka. — В. ; N. Y. : Mouton de Gruyter, 1991. — 502 p.

References

1. Bodujen de Kurtenje, I.A. (1963). Izbrannye trudy po obshhemu jazykoznaniju. M.: Nauka.
2. Vasko, R. V. (2013). Pereorientatsiia semantichnoho navantazhennia latynskykh naimenuvan ob'ektiv, predmetiv, poniat u romanskykh movakh. In Problemy zistavnoi semantyki : [zbirnyk naukovykh statej]. K. : Vyd. tsentr KNLU, 2013. (11), 3–8.
3. Vitgenshtejn , L. (1994). Filosofskie issledovanija. In Filosofskie raboty. (1). M.: Gnozis.
4. Gak, V.G. (1990). Leksicheskoe znachenie slova. In Lingvisticheskij jenciklopedicheskij slovar'. M. : Sov. Jenciklopedija.
5. Espersen, O. (1958). Filosofija grammatiki. M. : Izd-vo inostr. Lit.
6. Gorbanevskij, M.V. (1983). K probleme semantiki imeni sobstvennogo. In Lingvisticheskaja semantika i logika: [Sb. nauch. tr.]. M. : UDN, 68-81.
7. Zavarynska, I. F. (2010). Linhvokulturna motyvatsiia frazeolohizmiv z znimnym komponentom v anhliiskii, polskii ta ukrainskii movakh: dys. kand. fil. nauk: 10.02.17. Kyiv.
8. Karpenko, O. Iu. (2006). Problematyka kohnitivnoi onomastyky : [monohrafiia]. Odesa : Astroprynt.
9. Kotelova, N.Z. (1975). Znachenie slova i ego sochetaemost'. L.: Nauka.
10. Kripke, S. (1982). Tozhdestvo i neobhidimost'. In Novoe v zarubezhnoj lingvistike. M. (VIII), 340-376.
11. Kubrjakova, E.S. (1981). Tipy jazykovykh znachenij: semantika proizvodnogo slova. M.: Nauka.
12. Lakoff, D. Metafory, kotorymi my zhivjom [Jelektronnyj resurs] / Dzh. Lakoff, M. Dzhonson. — Rezhim dostupa: http://www.metaphor.narod.ru/lacoff_main.htm.
13. Lebedev, M. V. (1998). Stabil'nost' jazykovogo znachenija. M.: Jeditorial URSS.
14. Nikonov, V.A. (1988). Ishhem imja Tekst. M. : Sovetskaja Rossija.
15. Pavilenis, R.I. (1983). Problema smysla: Sovremennyj logiko-filosofskij analiz jazyka. M.: Mysl'.
16. Platon. (1990). Kratil. In Sobranie sochinenij v 4 t.; obshh. red. A.F. Loseva i dr.; avt. vstupit. stat'i A.F. Losev; primech. A.A. Taho-Godi; per. s drevnegrech.] / Platon. — M.: Mysl'. (1), 613 - 681.
17. Pirs, Ch. S. (2000). Izbrannye filosofskie proizvedenija. M.: Logos.
18. Podol'skaja, N.V. (1988). Slovar' russoj onomasticheskoi terminologii. M.: Nauka.
19. Slabouz, V. V. (2014). Teoretychni ta istorychni peredumovy doslidzhennia problemy leksychnoho znachennia vlasnykh nazv. In Science and Education a New Dimension. Philology, II(7), Issue: 34. Rezhym dostupa : http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/slabouz_v.v_theoretical_and_historical_premises_of_the_research_of_the_problem_of_lexical_meaning_of_proper_names.pdf
20. Slabouz, V. V. (2015). Vlasni nazvy yak ob'iekt onimohrafii u teoretychnomu ta prykladnomu aspektakh : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. fil. nauk : spets. 10.02.15. Odesa.
21. Sossur, F. de. (1998). Kurs zahalnoi lingvistyky. K.: Osnovy.
22. Superanskaja, A.V. (1973). Obshhaja teorija imeni sobstvennogo. M.: Nauka.
23. Superanskaja, A.V. (1970). Jazykovye i vnejazykovye asociacii sobstvennykh imen. In Antropnimika: [Sb. nauch. tr.], 7-17.
24. Frege, G. (1997). Smysl i denotat. In Semiotika i informatika. Opera selecta : [Sb. nauch. Statej]. M. (35), 352-379.
25. Serl, John R. (1969). Proper Names. In Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge University Press.
26. Wierzbicka, A. (1991). Cross-Cultural Pragmatics. The Semantics of Human Interaction. N. Y.: Mouton de Gruyter.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2015 р.